Sygn. akt VII U 908/13

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Popielińska

Protokolant: st. sekr. sadowy Adrianna Mikulska

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2013 r. w Gdańsku

sprawy M. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania M. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 04 marca 2013 r. nr (...)

I. Zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje wnioskodawcy M. R. prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 26 lutego 2013r.;

II. nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania zaskarżonej decyzji.

/ Na oryginale właściwy podpis. /

Sygn. akt VII U 908/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 04 marca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu M. R. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, przewidzianych przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 153 poz. 1227 ze zm.), ponieważ ubezpieczony nie spełnił warunków wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 z 1983 r. poz. 43 ze zm.), dalej: rozporządzenie, albowiem według stanu na dzień 01 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji pozwanego organu rentowego złożył ubezpieczony M. R., wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do emerytury, poprzez uznanie, że w okresie od 21.08.1972 r. do 31.05.1978 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach będąc zatrudnionym w (...) S.A.

W odpowiedzi. na odwołanie ubezpieczonego pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji. Ponadto wskazał, iż wnioskodawca nie legitymuje się świadectwem wykonywania pracy w szczególnych warunkach ani żadnym innym dokumentem potwierdzającym wykonywanie pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony M. R., urodzony dnia (...), zawód wyuczony aparatowy procesów i urządzeń chemicznych, w dniu 14 lutego 2013 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniosek o emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach. Ubezpieczony nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. Wymagany wiek 60 lat ubezpieczony ukończył w dniu 26 lutego 2013 r.

okoliczności bezsporne, vide: wniosek ubezpieczonej o emeryturę – plik II k. 1-2 akt emerytalnych.

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony udowodnił według stanu na dzień 01 stycznia 1999 r. staż sumaryczny 29 lat, 8 miesięcy i 26 dni (w tym 29 lat, 7 miesięcy i 17 dni okresów składkowych oraz 1 miesiąc i 9 dni okresów nieskładkowych) oraz 12 lat, 8 miesięcy i 7 dni pracy w szczególnych warunkach.

dowód: karta przebiegu zatrudnienia ubezpieczonego – plik II k.22-23 akt emerytalnych

Zaskarżoną w sprawie decyzją z dnia 04 marca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu M. R. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnym warunkach z uwagi na niespełnienie warunków nabycia tego prawa, tj. wobec nie udowodnienia wymaganego 15–letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

dowód: decyzja pozwanego o odmowie prawa do emerytury z dnia 04.03.2013 r. plik II k. 24

akt emerytalnych

M. R. był zatrudniony w (...) Spółka Akcyjna w okresie od dnia 02 września 1968 r. do 06 lutego 1972 r. oraz od 21 sierpnia 1972 r. do 31 maja 1978 r.

W okresie od 02.08.1971 r. do 02.02.1972r. wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o wstępny staż pracy. Od 26.04.1973r. do 12.04.1975r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po zakończeniu służby wojskowej od 28 kwietnia 1975r. kontynuował zatrudnienie w (...) Spółka Akcyjna. Umowa o pracę z dnia 28 kwietnia 1975 r. została zawarta na czas nieokreślony z ciągłością pracy przed wojskiem od 21 sierpnia 1972 r.

Zakład (...)Spółka Akcyjna składał się z kilku wydziałów, w zakładzie był między innymi Wydział Gumowania Tkanin. Oddziałem Wydziału Gumowania była klejownia. W zakładach produkowano wyroby z gumy w tym pontony, łodzie, tratwy i materace, przy czym poszczególne elementy tych wyrobów w procesie produkcji łączone były za pomocą kleju.. Klej był produkowany z gumy i rozpuszczalników, był produkowany w specjalnych mieszalniach. Wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku zestawiacza mieszanek i roztworów, do jego obowiązków należał wyrób kleju. Praca wnioskodawcy polegała na sporządzaniu klejów poprzez mieszanie gumy z odpowiednimi rozpuszczalnikami tzw. przyspieszaczami tj. środkami chemicznymi szkodliwymi dla zdrowia. Kleje mieszane były w specjalnych mieszadłach. W klejowni było zatrudnionych od 15 – 20 osób. Praca odbywała się w systemie trzyzmianowym a w okresie natężenia prac także w systemie czterozmianowym z sobotami i z niedzielami.

Stanowisko to ubezpieczony zajmował zarówno w okresie umowy o staż wstępny oraz w czasie zatrudnienia na podstawie umowy o pracę od 21 sierpnia 1972 r., jak również w czasie kontynuowania zatrudnienia po zakończeniu służby wojskowej od 28 kwietnia 1975 r.

A. D. był zatrudniony w (...) Spółka Akcyjna w okresie od 1974r. do 1994r., po tym okresie w spółkach powstałych w wyniku przekształcenia zakładów do nadal, na stanowisku zestawiacza mieszanek i roztworów na klejowni. Zakład nie wydał mu świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Dowód:

- akta osobowe w tym umowa o wstępny staż pracy z dnia 02.08 .1971 r., umowa o pracę z dnia 29.04.1975r., opinia z dnia 16.02.1972r., opinia z dnia 15.02.1972r. ,angaż z dnia 04.12.1971r. angaż z dnia 19.06.1975 r., zaświadczenie z dnia 09.06.1975 r., świadectwo pracy z dnia 28.01.2003 r. , świadectwo pracy z dnia 28.01.2003r.

- akta sprawy w tym zeznania świadka A. D. k. 27-28 wraz z nagraniem na płycie CD k. 30, zeznania wnioskodawcy k. 28 wraz nagraniem na płycie CD k. 30

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentacji zgromadzonej w aktach niniejszej sprawy, aktach osobowych wnioskodawcy za okres zatrudnienia w (...) Spółka Akcyjna oraz w aktach rentowych pozwanego organu, których prawdziwość i rzetelność nie była przez żadną ze stron kwestionowana. Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia jej wiarygodności z urzędu.

Podstawę ustaleń stanu faktycznego stanowiły także zeznania świadka A. D., które jako pochodzące od osoby obcej, nie zainteresowanej wynikiem postępowania, w ocenie Sądu zasługują na walor wiarygodności, tym bardziej, że zeznania świadka korespondują z pozostałym zgromadzonym w aktach sprawy materiałem dowodowym, jak również z zeznaniami ubezpieczonego, które także zdaniem Sądu zasługiwały na wiarę. Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadka odnośnie charakteru i miejsca wykonywania pracy przez ubezpieczonego w okresie od dnia 02 września 1968 r. do 06 lutego 1972 r. oraz od 21 sierpnia 1972 r. do 31 maja 1978 r. w (...) Spółka Akcyjna, albowiem świadek ten pracował razem z ubezpieczonym w tych samym zakładzie pracy, znał specyfikę pracy, zakres powierzonych czynności oraz sposób i miejsce ich wykonywania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie skarżącego M. R. jest zasadne i z tego tytułu zasługuje na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia ustalenia prawa ubezpieczonego do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Wyniki przeprowadzonego przez Sąd postępowania dowodowego wykazały, że wnioskodawca legitymuje się wymaganym 15–letnim stażem pracy w szczególnych warunkach, co sprawia, iż stanowisko organu emerytalnego odmawiające wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury nie jest słuszne.

Ogólne zasady nabywania prawa do emerytury ***dla ubezpieczonych urodzonych po 1948 r.*** zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 nr 153 poz. 1227 ze zm.), dalej: ustawa, zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. spełniają łącznie następujące warunki:

1)legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat dla mężczyzn, 60 lat dla kobiet,

2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej : 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet,

3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Stosownie do dyspozycji art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27.

Dla uzyskania uprawnień do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wymagane jest osiągnięcie wskazanego w przepisach wykonawczych wieku, a także przepracowanie określonej ilości lat w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ustawa, jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Stosownie do treści § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,

2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W wykazie A – prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego – stanowiącym załącznik do rozporządzenia, w dziale IV (w chemii) pod pozycją 18 opisano produkcję klejów, kitów surowców, półproduktów i środków pomocniczych do ich wytwarzania, natomiast w wykazie A do zarządzeniu nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego w dziale IV (w chemii) pod poz. 18 opisano produkcję klejów, kitów oraz surowców, półproduktów i środków pomocniczych do ich wytwarzania a w pkt 2 wskazano stanowisko zestawiacza mieszanek i roztworów.

Dodatkowo wskazać należy, iż zgodnie z przepisem § 2 ust 1 i 2 powołanego wyżej rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy natomiast, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (***§ 2 ust. 2)***.

Trzeba jednak zwrócić uwagę, że zgodnie z utartą praktyką i orzecznictwem w postępowaniu przed sądem okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia z zakładu pracy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84), a więc wszelkimi dopuszczalnymi przez prawo środkami dowodowymi.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony w dniu 26 lutego 2013 r. osiągnął 60 rok życia, na dzień złożenia wniosku udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat, oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Przedmiotem sporu pozostawało jedynie ustalenie, czy za zatrudnienie w szczególnych warunkach może zostać uznany okres pracy w (...) Spółka Akcyjna .

W ocenie Sądu Okręgowego, fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy w szczególnych warunkach w spornym okresie zatrudnienia od dnia 02 września 1968 r. do 06 lutego 1972 r. oraz od 21 sierpnia 1972 r. do 31 maja 1978 r. w (...) Spółka Akcyjna znajduje potwierdzenie w zebranym w sprawie materiale dowodowym (m.in. świadectwach pracy

– k. 5 -6 akt rentowych). Niewątpliwie został on także potwierdzony zeznaniami świadka A. D. – współpracownika ubezpieczonego ze sporny okresu zatrudnienia – który zeznał, iż wnioskodawca przez ten okres stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował wyłącznie jako zestawiacz mieszanek i roztworów a pracę tę wykonywał w klejowni. Świadek w szczegółowy sposób opisał charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy a zeznania tegoż świadka mają szczególny walor, gdyż świadek był zatrudniony na takim samym stanowisku co wnioskodawca a zakresy pracy i zakresy obowiązków wnioskodawcy i świadka były tożsame.

Podkreślenia wymaga, iż zeznania świadka A. D. w całości korespondują ze stanowiskiem ubezpieczonego (odwołanie ubezpieczonego – k. 2-4 , zeznania ubezpieczonego – k. 28 wraz z nagraniem na płycie CD k.30 akt sprawy), potwierdzając je w całej rozciągłości.

Mając powyższe na względzie, w ocenie Sądu Okręgowego, zgromadzony w toku postępowania materiał dowodowy wyraźnie pozwala na poczynienie ustaleń faktycznych przesądzających o wyczerpaniu przez ubezpieczonego przesłanki 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Ocena przedmiotowego faktu dokonana została w zasadzie w oparciu o dokumentację z akt osobowych, zeznania świadka i ubezpieczonego potwierdzające dodatkowo treści przedłożonego świadectwa pracy co do zajmowanego stanowiska pracy.

Przede wszystkim należy odnotować, że na podstawie istniejących dowodów były możliwości poczynienia precyzyjnych ustaleń co do faktycznych czynności, jakie rzeczywiście wykonywał ubezpieczony w ramach powierzonych mu obowiązków, w tym w szczególności przesądzenia, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał on prace zestawiacza mieszanek i roztworów.

Niewątpliwie nawet przy uwzględnieniu rygoryzmu interpretacji przepisów ubezpieczeniowych, w szczególności gdy chodzi o prawo do wyjątkowego świadczenia jakim jest emerytura w wieku wcześniejszym, ponad wszelką wątpliwość uznać należy że w okresie od dnia 02 września 1968 r. do 06 lutego 1972 r. oraz od 21 sierpnia 1972 r. do 31 maja 1978 r. wnioskodawca będący zatrudniony w (...) Zakładach (...) „ Spółka Akcyjna wykonywał pracę w szczególnych warunkach będąc zatrudnionym jako zestawiacz mieszanek i roztworów a stanowisko to znajduje odzwierciedlenie w zapisach resortowych nie obowiązującego zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego oraz w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Biorąc pod uwagę powyższe w ocenie Sądu, ubezpieczony M. R. spełnił wszystkie przesłanki dla nabycia emerytury w obniżonym wieku, ponieważ osiągnął 60 rok życia, na dzień złożenia wniosku udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego a także – co ustalono w toku sądowego postępowania dowodowego –spełnił przesłankę co najmniej 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach, wobec doliczenia do zaliczonego przez pozwany organ rentowy okresu 12 lat, 8 miesięcy i 7 dni okresu od 02 września 1968 r. do 06 lutego 1972 r. oraz od 21 sierpnia 1972 r. do 31 maja 1978 r. z tytułu zatrudnienia w (...) Zakładach (...)Spółka Akcyjna.

Uwzględnienie bowiem spornych okresów wskazuje, iż staż pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych jest dłuższy niż wymagany ustawą, a zatem, zgodnie z przepisem § 4 rozporządzenia, oznacza spełnienie tego wymogu do przyznania wnioskodawczyni świadczenia emerytalnego w wieku obniżonym.

W konkluzji z wyżej przytoczonych względów Sąd Okręgowy na mocy art. 477^{14} § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami, zmienił zaskarżoną decyzję organu ubezpieczeniowego z dnia 4 marca 2013 r. i przyznał ubezpieczonemu M. R. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach od dnia 26 lutego 2013 r. mając na uwadze fakt, iż wniosek o emeryturę ubezpieczony złożył w dniu 14 lutego 2013r. a w dniu 26 lutego 2013r. ukończył 60 rok życia oraz dyspozycję art. 129 ust. 1 cyt. ustawy emerytalnej, zgodnie z którym świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstawania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek (pkt I sentencji wyroku).

Sąd rozstrzygając sprawę orzekł, o braku odpowiedzialności pozwanego i za nie ustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sąd Okręgowy uznał, iż dopiero zeznania świadka, wyjaśnienia wnioskodawcy oraz akta osobowe dały podstawę do poczynienia wiążących ustaleń co do charakteru pracy wnioskodawcy w zakwestionowanych przez ZUS okresach i mając na uwadze powyższe Sąd orzekł o braku odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS , wnioskując a contrario (pkt II sentencji wyroku).

SSO Monika Popielińska